

Sydsverige den 20 februari 2023

Generaldirektör Ulrika Hesslow
Energimarknadsinspektionen
Box 155
631 03 Eskilstuna
registrator@ei.se

Användande av Flaskhalsintäkter enligt EUR 2019:943 art 19.2 (Ei:s ärende 2022-103300)

Sydsvenska Handelskammaren har tagit del av förslag från Svenska kraftnät (SVK) på hantering av flaskhalsintäkter enligt förordningen 2019:943 art 19.2 och har nu analyserat innehållet.

Att kapacitetsintäkterna används för att uppfylla artikel 19.2 är en viktig förutsättning för använda *oanvänt överskott* i kapacitetsintäkter direkt till slutkunder (artikel 9(1) i EUR 2022/1854 beträffande emergency intervention). Detta understryks av 2022/1854 artikel 2(20) som påpekar att nödförordningen syftar på sådana kapacitetsinkomster som förblir oanvända när de prioriterade syftena i artikel 19(2) i EUR 2019:943 har tillfredsställts.¹

Detta är viktigt eftersom syftet med kapacitetsintäkter är att successivt eliminera skillnader mellan elområden, så att elhandelsförordningens (2019/943) övergripande syften kan nås. Otillräckliga satsningar på art 19.2. försenar eller förhindrar måluppfyllelse och gör att skillnader mellan elområden består, vilket inte är syftet.

Därför är förslagen på hur syftena i 2019/943 art 19.2 skall uppfyllas mycket viktiga.

De enorma belopp som ansamlats i form av kapacitetsintäkter är uttryck för motsvarande stora behov att vidta åtgärder. När det på ett fåtal år samlats väldigt mycket resurser är det på kort sikt svårt att kunna omsätta dessa i åtgärder eftersom det är komplext att designa och genomföra stora nätinvesteringar. Det är också bakgrunden till nödinterventionen från EU med innebörden att kapitalet gör mer omedelbar nytta hos förbrukarna.

¹ "Artikel 2 Definitioner I denna förordning ska de definitioner som anges i artikel 2 i förordning (EU) 2019/943 och i artikel 2 i direktiv (EU) 2019/944 gälla. Därutöver gäller även följande definitioner:
[..] 20. *överintäkter till följd av intäkter från överbelastning*: övriga intäkter som är oanvända efter tilldelningen av intäkterna från överbelastning i enlighet med de prioriterade målen i artikel 19.2 i förordning (EU) 2019/943."

Men det är också de betydande letiderna i att omsätta kapacitetsintäkter i investeringar och andra interventioner som är bakgrunden till att det finns krav på flerårig planering av investeringar.

Vi finner sammanfattningsvis att förslaget behöver kompletteras på följande punkter som kommenteras nedan. Kommentarererna följer kategoriseringen i UCI-metodiken.

Indikativa belopp som skall investeras kommande år i enlighet med kategorierna i Artikel 3(1) UCI metodik							
Art 3(1)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Summa
i (Mothandel)	92	100	1 570	670	770	770	3 972
ii (Kompensationer)							
iii (Prissäkkring)			20	25	25	25	95
iv (Överföringsrättigheter)							
v (Regional samordning)	22	39	71	90	90	90	402
vi (Pågående investeringar)							
vii (Tidigare investeringar)	7 744	679	1 028	1 230	1 245	5 027	16 953
vii (Underhåll, förluster)	941	1 053	2 223	1 367	1 120	1 074	7 778
ix (övrigt som ökar kapacitet)			32	32	32	32	
			4 944	3 414	3 282	7 018	29 200

Tabell 1: Utdrag ur Svenska Kraftnäts förslag till användande av KI

Kategori I - Mothandel

Satsningarna på mothandel har ökat betydligt jämfört med förslaget från 2021. Då föreslogs 270 miljoner för 2023 och det är nu justerat till 1570. Detta är positivt och en följd av ett konkret regeringsuppdrag våren 2022.

Denna kategori är rymlig vad gäller vilka åtgärder som kan vidtas, vilket framgår av ENTSOs förklarande dokument från 2020².

Att beloppen i flerårsplaneringen från 2024 och framåt minskas är emellertid inte realistiskt. I synnerhet inte när vi betraktar de mycket begränsade satsningar på överföring som föreslås, se nedan.

Ett exempel på en åtgärd som bör vara långsiktig är att ingå avtal med kraftvärmeverk och i Sydsveriges fall finns i synnerhet Öresundsverket som kan aktiveras. Detta verk är av sådan omfattning att det skapar betydande ökning i tillgänglig överföringskapacitet. Det är dessutom väldigt viktigt mot bakgrund att SE4 är det område i Europa som har den i särklass sämsta effekttillgången enligt ENTSOs winter outlook 2022/2023.

Att situationen skulle förbättras vintern 2023/24 eller 2024/25 är tveksamt med hänsyn till att inga avgörande förändringar i flödena planeras. Först om detta justeras så kan betydelsen av motköp tonas ned.

² TSOs' proposal for the Use of Congestion Income methodology in accordance with Article 19(4) of Regulation (EU) 2019/943 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on the internal market for electricity, Explanatory document, 3 July 2020

I övrigt bör även kraftverk som erbjuder mindre effektvolym sätts i beredskap. Tillsammans kan dessa spela stor roll och det är viktigt att inte bortse från dessa.

Kategori VII och VIII (tidigare investeringar och underhåll)

I denna kategori finns de nätinvesteringar som är centrala för att modellen med elområden skall leverera den successiva utjämning mellan områden som är syftet.

Att i ett läge med flera år av extremt stora inflöden av kapacitetsinsatser inte göra nysatser framstår som märkligt. De stora beloppen är ett direkt uttryck för stora behov av investeringar.

I den detaljerade planen för kategori VII framgår att det i huvudsak är förvaltande insatser som förutses. Vi kan inte se det som acceptabelt. I stället krävs omfattande satsningar på ny kapacitet.

Vi menar också att en aspekt som bör finnas med i kalkylen är att snabbt hantera behov av anslutning av havsparkar för vindkraft. Det har varit viss politisk diskussion om detta, men det är tveklöst så att scopet för art 19.2 och UCI gör det möjligt att ta kostnader för anslutning av sådana.

Även om det inte måste innebära att kapacitetsintäkter övertar sådana kostnader till fullo bör ett delansvar kunna bäras av kapacitetsintäkter. I den mån Svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen inte delar vår syn om att detta ligger inom scopet för art 19.2 och UCI så bör frågan tas upp konkret med europeiska myndigheter och kommissionen för ett klargörande.

Handelskammaren förordar radikalt ökade insatser för överföring. Kostnader för projektering bör finnas med i det korta perspektivet och höga ambitioner om att få ny överföringskapacitet på plats från mitten av 2020-talet.

SYDSVENSKA HANDELSKAMMAREN

Stephan Mächler
VD

Per Tryding
Vice VD och Policychef

Kopia till:

Energi- och näringsminister Ebba Busch, Klimat- och näringslivsdepartementet
Generaldirektör Lotta Medelius-Bredhe, Svenska kraftnät
Enhetschef Rebecka Thuresson, Energimarknadsinspektionen